

Kadri

Vajeništvo v času korone

Korona je svoje sledi pustila tudi v šolskem sistemu in pri procesih usposabljanja z delom v podjetjih. Kljub temu da smo se na začetku bali, da bodo podjetja začela s prekinitvami vajeniških in individualnih učnih pogodb ter da mladih ne bodo več spuščala v podjetja, ni bilo tako, saj so ravno podjetja velikokrat vso odgovornost za praktično izobraževanje prevzela na svoja pleča.

Ana Žemva Novak, Služba za razvoj kadrov in izobraževanje GZS

Podjetja v času covid-19 nudila pomoč šolam

V času korone so se šole spopadale z velikimi izzivi, kako zagotoviti ustrezne učne pogoje na daljavo, kako učence motivirati za celodnevno sedenje in poslušanje snovi prek računalniških ekranov, kaj narediti, da ne bo nivo znanja pri mladih zaradi vseh omejitev in zdravstvenih razmer slabši kot v preteklih letih, kako izpeljati preverjanje in ocenjevanje znanja ter kako mladim omogočiti, da pridobijo praktične izkušnje za poklic, ki so ga izbrali. Na Gospodarski zbornici Slovenije smo v tem času dobili veliko klicev in elektronske pošte šol, ki so nas prosile tako za tehnično pomoč (npr. zagotavljanje računalniške opreme – računalniki, kamere ...) kot za organizacijsko. Prosile so tudi za prilagoditev načrta izvajanja vajeništva in praktičnega usposabljanja z delom, torej za dogovor, da bi podjetja učence na vajeništvo sprejela že prej, kot je bilo načrtovano oz. da bi dijakom omogočili, da preživijo več časa v podjetju, kot je bilo sicer predvideno. Šolske delavnice so bile zaprte, splošni in teoretični predmeti so se izvajali na daljavo, za praktičen del pa je bilo veliko težje najti način za prenos znanja. Ključno vlogo so takrat odigrala vsa naša podjetja, ki učence sprejemajo na vajeništvo in dijake na praktično usposabljanje z delom. Čeprav so bila tudi podjetja v težki situaciji, saj so se morala hitro prilagoditi novi realnosti, mladih niso zavrnila. Delo so hitro organizirala tako, da so upoštevala vsa zdravstvena določila (npr. vajeništvo je potekalo v manjši skupini – zaprtem mehurčku, da ni prihajalo do mešanja vseh prisotnih v podjetjih in s tem povečanih možnosti za prenos okužb). Uporabljali so maske, pazili na razdaljo ... Mladi so na tak način spoznali, kako se je v realnem okolju treba vseskozi prilagajati in skrbeti za nemoten potek dela, ne glede na razmere, v katerih se podjetje znajde. Vajencem so na pomoč priskočili tudi ostali zaposleni. Zaradi ustavitve javnega prevoza marsikdo od vajencev ni imel možnosti, da bi sploh lahko prišel v podjetje, vendar so se zaposleni med seboj organizirali in tudi vajencem omogočili, da so na usposabljanje lahko prihajali vsak dan brez težav. Če je v času praktičnega usposabljanja z delom oziroma v času vajeništva prihajalo do okužb ali do odrejenih karanten, so vajenci in dijaki izpad znanja nadoknadili takrat, ko so se spet vrnili v podjetje.

Mentorji so jim zato nudili dodatno pomoč tako, da do večjega manka znanja vseeno ni prišlo.

Uspeh vajeniške »korona« generacije

Skrb, da bodo mladi imeli velike vrzeli pri praktičnemu znanju in veščinah, je bila odveč. Gospodarska zbornica Slovenije namreč vsako leto imenuje ustrezno usposobljene nadzornike, ki že v 2. letniku vajeništva preverjajo, kakšno je znanje praktičnih veščin vajencev in dijakov v podjetjih, nato pa še ob koncu tretjega, torej zaključnega letnika, ko potekajo zaključni izpiti. Opazili so, da raven doseženega znanja zaradi covid-19 ni nič slabša, ostala je na enakem nivoju kot pretekla leta. Izdelki oziroma storitve so bili/bile na visokem nivoju. Prilagoditve so bile bolj v smeri organizacije izpitov (npr. glede števila dijakov oziroma vajencev, ki so hkrati začenjali s praktičnimi preizkusi; med posameznimi preizkusi je bilo več časa namenjenega za razkuževanje prostorov, dijaki oziroma vajenci so morali na izpite pristopiti zdravi ...), v znanju pa večjih odstopanj ni bilo, saj so tudi predstavniki te generacije za zaključni izpit izbirali naloge, ki presegajo znanje, ki se ga pričakuje ob zaključku 3. letnika srednje poklicne šole.

V vajeništvo vključili že peto generacijo vajencev

Čeprav vajeništvo glede na predlog Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport izvajajo le določene šole, smo veseli, da je v šole in podjetja zakorakala že peta generacija vajencev. Podjetja ste tako za šolsko leto

Foto: Ana Žemva Novak

Zagovor zaključnega izdelka na ŠC Škofja Loka, Srednja šola za lesarstvo. Zaključni izpit je opravljal vajenec Miha Mubi, ob njem mentor Boštjan Podobnik iz podjetja PODOBA IN.

Foto: Ana Žemva Novak

Zagovor vajeniškega izdelka pred komisijo na ŠC Velenje, Strojna šola, v juniju 2021.

2021/22 samo prek GZS registrirala že 130 vajeniških učnih pogodb z vajenci prvih letnikov, poleg tega se je še 10 vajencev odločilo, da v višjem letniku namesto šolske oblike izberejo vajeniški način. Vsi vajenci so učna mesta v podjetjih brez težav dobili. Največje zanimanje je v tem letu za programe Oblikovalec kovin – orodjar, Mehatronik operater in Mizar, sledi program Avtoserviser, ki se po vajeniškem načinu izobraževanja v Škofji Loki, na Ptuj, v Ljubljani in Novem mestu izvaja na novo (tj. v šol. letu 2021/22). Veseli smo, da je ministrstvo po večletnih prizadevanjih podprlo prošnje podjetij, da se programa Mehatronik operater in Oblikovalec kovin – orodjar razpišeta tudi v Murski Soboti.

Kljub koroni nič manj prostih učnih mest za dijake in vajece v podjetjih

Vsako leto v začetku koledarskega leta na GZS začnemo zbirati najave učnih mest za prihodnje šolsko leto. Gre za napovedi, koliko dijakov in vajencev bi lahko podjetja sprejela na praktično usposabljanje z delom in v vajeništvo. Iz podjetij ste nam sporočili, da v šolskem letu 2022/23 lahko nudite skoraj 400 prostih učnih mest za vajece in blizu 1600 prostih učnih mest za dijake. Podatki se ves čas še spreminjajo in povečujejo. Podjetja, ki nam najav še niste oddala, a bi vajece oziroma dijake želela usposabljanje z delom, vabimo, da nam vaše napovedi še oddate. Zbiranje najav poteka elektronsko prek spletne strani <https://www.gzs.si/vajenistvo>.

Za več informacij v zvezi z vajeništvom in praktičnim usposabljanjem z delom sva vam na GZS na voljo: **Petra Sternad** (e-naslov: petra.sternad@gzs.si, telefon: 01 58 98 202) in **Ana Žemva Novak** (e-naslov: ana.zemva.novak@gzs.si, telefon: 01 58 98 531).^{gg}

Ključno vlogo so odigrala vsa naša podjetja, ki učence sprejemajo na vajeništvo in dijake na praktično usposabljanje z delom. Čeprav so bila tudi podjetja v težki situaciji, saj so se morala hitro prilagoditi novi realnosti, mladih niso zavrnila.

V šolskem letu 2022/23 je v podjetjih lahko na voljo skoraj 400 prostih učnih mest za vajece in blizu 1600 prostih učnih mest za dijake.

Vajeništvo

